

Spis treści

Wykaz skrótów / 9

Wstęp / 15

Rozdział 1

Szczególny status dzieci i młodzieży w prawie wewnętrznym i w prawie międzynarodowym / 21

- 1.1. Powody odrębnego traktowania dzieci i młodzieży w poszczególnych sferach życia społecznego / 21
- 1.2. Kategorie dzieci i młodzieży wyodrębnione w poszczególnych gałęziach prawa (małoletni, nieletni, młodociani) / 28

Rozdział 2

Nieletni sprawcy czynów zabronionych i zasady postępowania z nimi na ziemiach polskich w ujęciu historycznym / 34

Rozdział 3

Ogólna charakterystyka obowiązującego systemu postępowania z nieletnimi w Polsce / 48

- 3.1. Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich z 1982 r. – ogólna charakterystyka i zakres regulacji / 48
- 3.2. Podstawy prawne wszczęcia postępowania i podjęcia działań na podstawie ustawy / 51
 - 3.2.1. Czyn karalny jako podstawa podejmowania działań na podstawie ustawy / 52
 - 3.2.2. Wykazywanie przejawów demoralizacji jako druga podstawa podejmowania działań na podstawie ustawy / 55

- 3.3. Cele, zasady i dyrektywy postępowania z nieletnimi w prawie polskim / 63
 - 3.3.1. Cele ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich z 1982 r. / 63
 - 3.3.2. Zasady i dyrektywy postępowania z nieletnimi obowiązujące w polskim porządku prawnym / 65
 - 3.3.2.1. Zasada nieodpowiedzialności karnej nieletnich / 66
 - 3.3.2.2. Zasada celowości wszczynania postępowania w trybie ustawy i orzekania środków przewidzianych prawem / 67
 - 3.3.2.3. Dyrektywa dobra nieletniego / 70

Rozdział 4

System środków prawnych przewidzianych do stosowania w sprawach nieletnich / 76

- 4.1. Sądowe środki przewidziane do stosowania wobec nieletnich / 80
 - 4.1.1. Środki wychowawcze / 82
 - 4.1.2. Środki wychowawczo-lecznicze / 99
 - 4.1.3. Środki przewidziane w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym / 102
 - 4.1.4. Środek poprawczy / 104
- 4.2. Możliwość przekazania sprawy nieletniego poza obszar wymiaru sprawiedliwości / 112
 - 4.2.1. Przekazanie sprawy nieletniego szkole lub organizacji społecznej / 112
 - 4.2.2. Skierowanie sprawy nieletniego do postępowania mediacyjnego / 114
- 4.3. Wyjątkowa dopuszczalność orzekania kar kryminalnych wobec nieletnich sprawców czynów przestępnych / 120
- 4.4. Środki możliwe do zastosowania wobec rodziców lub opiekuna nieletniego / 141

Rozdział 5

Postępowanie przed sądem rodzinnym w sprawach nieletnich oraz postępowanie odwoławcze / 146

- 5.1. Właściwość sądu rodzinnego i wyjątki od niej / 150
- 5.2. Stadia postępowania (procedowania) przed sądem rodzinnym / 159

- 5.2.1. Postępowanie wyjaśniające i decyzje procesowe kończące to postępowanie / 163
- 5.2.2. Postępowanie rozpoznawcze i orzeczenia wydawane przez sąd / 176
 - 5.2.2.1. Postępowanie opiekuńczo-wychowawcze / 176
 - 5.2.2.2. Postępowanie poprawcze / 179
- 5.3. Postępowanie odwoławcze / 188
- 5.4. Stosowanie środków interwencyjnych i tymczasowych wobec nieletnich / 194
 - 5.4.1. Środki interwencyjne / 194
 - 5.4.2. Środki tymczasowe / 197

Rozdział 6

Postępowanie wykonawcze w sprawach nieletnich / 201

- 6.1. Cele postępowania wykonawczego / 202
- 6.2. Organy i inne podmioty wykonujące orzeczenia / 205
- 6.3. Możliwość modyfikacji prawomocnych orzeczeń w stadium postępowania wykonawczego / 206
 - 6.3.1. Możliwość zmiany, uchylenia lub odstąpienia od stosowania orzeczonego środka wychowawczego / 209
 - 6.3.2. Możliwość orzekania o zastosowaniu środka o charakterze leczniczo-wychowawczym i rozstrzyganie o potrzebie dalszego pobytu w podmiocie leczniczym / 214
 - 6.3.3. Odroczenie lub przerwanie wykonywania środków wychowawczych lub środka poprawczego / 215
 - 6.3.4. Warunkowe odstąpienie od wykonania orzeczenia o umieszczeniu nieletniego w zakładzie poprawczym / 217
 - 6.3.5. Warunkowe zwolnienie z zakładu poprawczego / 219
 - 6.3.6. Inne modyfikacje orzeczonych środków poprawczych w toku ich wykonywania / 222
- 6.4. Postępowanie z nieletnimi wychowankami zakładów poprawczych, którzy dopuścili się nowego czynu karalnego / 226

Rozdział 7

Polski system postępowania z nieletnimi w świetle standardów międzynarodowych oraz na tle systemów prawnych postępowania z nieletnimi innych państw / 230

- 7.1. System postępowania z nieletnimi obowiązujący w Polsce w świetle standardów międzynarodowych / 230
- 7.2. Charakterystyka regulacji prawnych dotyczących nieletnich obowiązujących w innych krajach / 249
 - 7.2.1. System postępowania z nieletnimi w Niemczech / 249
 - 7.2.2. System postępowania z nieletnimi w Holandii / 252
 - 7.2.3. System postępowania z nieletnimi we Włoszech / 255
 - 7.2.4. System postępowania z nieletnimi w Anglii i Walii / 258
 - 7.2.5. System postępowania z nieletnimi w Hiszpanii / 266
 - 7.2.6. System postępowania z nieletnimi w Szwajcarii / 270
- 7.3. Polski system postępowania z nieletnimi na tle systemów prawnych postępowania z nieletnimi innych państw / 276

Rozdział 8

Propozycje zmian w obowiązującym systemie postępowania z nieletnimi / 282

Bibliografia / 309